

BERLÍNSKÁ VÝZVA K AKCI KULTURNÍ DĚDICTVÍ PRO BUDOUCNOST EVROPY

PREAMBULE

[Evropský rok kulturního dědictví](#) 2018 představuje přelom v evropském stále rostoucím hnutí za zachování kulturního dědictví. Na tomto impulzu musíme stavět, a uznat a rozvíjet tak pozitivní a spojující moc našeho kulturního dědictví a hodnot, abychom spojili evropské občany a komunity a dali celému evropskému projektu hlubší smysl. Nastal čas pro akci.

Tuto Berlínskou výzvu k akci představily na [Vrcholné schůzce evropského kulturního dědictví](#), která se konala dne 22. června 2018 v Berlíně, tři spolupořádající organizace, a to [EUROPA NOSTRA](#) – Hlas kulturního dědictví v Evropě, Německý národní výbor pro památkovou ochranu ([DNK](#)), který v Německu působí jako národní koordinátor Evropského roku kulturního dědictví, a Nadace pruského kulturního dědictví ([SPK](#)) se sídlem v Berlíně.

V rámci Evropského roku kulturního dědictví (ERKD) se konala ve dnech 18. až 24. června 2018 v Berlíně první schůzka týkající se evropského kulturního dědictví, na které se setkala řada občanů a organizací z celé Evropy. Mezi nimi byli zástupci institucí, sdružení, nadací a vysokých škol a dále náboženských komunit a lokalit, které se všechny zabývají kulturním dědictvím, architekti, pracovníci muzeí, restaurátoři, rukodělní řemeslníci, umělci, soukromí vlastníci historických domů a lokalit světového dědictví, výzkumníci a učitelé, zástupci orgánů veřejné moci a finančních institucí, podnikatelé, začínající podniky, (umělečtí) historici, novináři, fotografové, studenti a mladí dobrovolníci a dále zástupci ministerstev kultury, starostové historických měst, poslanci Evropského parlamentu, národních a regionálních parlamentů, zástupci orgánů Evropské unie, jakož i zástupci Rady Evropy, UNESCO a Mezinárodního centra pro studium ochrany a restaurování hmotného kulturního dědictví (ICCROM) a mnoha sítí evropského dědictví.

Tato Berlínská výzva k akci čerpá inspiraci a odvozuje legitimitu ze znalostí, nadšení a zapojení všech žen a mužů, kteří se o kulturní dědictví (ať již hmotné, nehmotné, či digitální) starají a kteří jakožto profesionálové či dobrovolníci věnují své znalosti, čas a energii, aby zajistili předání tohoto dědictví budoucím generacím. Hospodářský přínos jejich práce je značný; její společenská a kulturní hodnota je nevyčíslitelná.

Berlínská výzva k akci je založena také na příspěvcích [národních koordinátorů ERKD](#), členů [Výboru zúčastněných stran ERKD](#), jakož i členů platformy organizací v oblasti evropského kulturního dědictví ([European Heritage Alliance 3.3.](#)) a na jejich podpoře.

Tímto vyzýváme ty, kterým leží na srdci minulost, současnost a budoucnost Evropy, aby tuto Berlínskou výzvu k akci podepsali, podpořili a sdíleli v co nejširší míře.

BERLÍNSKÁ VÝZVA K AKCI

MY, NÍŽE PODEPSANÍ OBČANÉ, ORGANIZACE A ORGÁNY ... jsme připraveni převzít společnou odpovědnost, a rozvíjet tak soudržnou sílu a potenciál našeho společného kulturního dědictví, abychom postoupili na cestě k mírumilovnější, bohatší, inkluzivnější a spravedlivější Evropě.

Nyní, v letošním Evropském roce kulturního dědictví, máme jedinečnou příležitost ovlivnit diskusi o budoucnosti Evropy. S ohledem na ohromné množství problémů, či dokonce hrozeb pro základní evropské hodnoty nelze tuto diskusi omezit pouze na politická, hospodářská či bezpečnostní hlediska. Pokud mluvíme o Evropě, musíme „změnit rétoriku“. Musíme dostat naše společné kulturní dědictví tam, kam náleží: do samého centra evropských politik a priorit.

PROČ? PROTOŽE...

1. Naše kulturní dědictví je tím, co z nás dělá Evropany, neboť odráží naše rozmanité a sdílené hodnoty, kulturu a vzpomínky. Je proto opravdovým ztělesněním evropské „jednoty v rozmanitosti“ a pomáhá nám čelit snahám o odštěpení, které představují hrozbu pro naši společnost;
2. Naše kulturní dědictví odráží mnoho úrovní naší identity na místní, regionální, celostátní i evropské úrovni; všechny tyto úrovně jsou vzájemně propojeny, posilují se a stále se rozvíjejí;
3. Naše kulturní dědictví rozvíjí jak smysl pro sounáležitost s místní komunitou, tak smysl pro sounáležitost a solidaritu v Evropě;
4. Naše kulturní dědictví spojuje generace, neboť odráží vzájemné obohacování a přeshraniční pohyb lidí a myšlenek po řadu století společné historie. Jako takové je základem nejen pro ohleduplný a obohacující dialog a vzájemné působení v rámci komunit v Evropě i mezi nimi, ale také jiných kultur světa;
5. Naše kulturní dědictví je mostem mezi naší minulostí a budoucností. Umožňuje nám čerpat z našich kulturních tradic a historie a stavět na nich a současně nám pomáhá zacelit a zhojit rány minulosti. Zároveň je inspirací pro současnou tvořivost a inovace. Jako takové je zdrojem neustálého vzdělávání a inspirace a základem pro aktivní a odpovědné občanství;
6. Naše kulturní dědictví je tedy klíčovou hnací silou udržitelného rozvoje a zvýšené sociální soudržnosti a přímo i nepřímo také zdrojem velkého množství smysluplných pracovních míst;
7. Naše kulturní dědictví přináší do prostředí, ve kterém žijeme, harmonii a krásu, a to jak prostředí vytvořené člověkem, tak to, které vytvořila příroda, čímž zlepšuje náš blahobyt a kvalitu života.

Když nyní, v roce, ve kterém si připomínáme 70. výročí [Všeobecné deklarace lidských práv](#), opět upozorňujeme na to, že právo na kulturní dědictví je základním lidským právem, a když se nyní, v Evropském roce kulturního dědictví, znovu zavazujeme uplatňovat zásady zakotvené v celé řadě [příslušných politických dokumentů](#), které již přijalo mnoho evropských a mezinárodních organizací, je na čase přenést tyto zásady do účinné akce s hmatatelnými výsledky pro Evropu a její občany:

AKCE 1 VYPRACOVÁNÍ EVROPSKÉHO AKČNÍHO PLÁNU PRO KULTURNÍ DĚDICTVÍ

Vyzýváme k přijetí ambiciózního Evropského akčního plánu pro kulturní dědictví jakožto trvalého odkazu Evropského roku kulturního dědictví. Tento akční plán, který již byl vyhlášen v nedávno přijaté [Nové evropské agendě pro kulturu](#), je třeba připravit a provádět s plným zapojením a účastí všech příslušných zúčastněných stran z veřejného i soukromého sektoru, včetně občanské společnosti. Tento plán musí být také všestranný a propojený s ostatními klíčovými politikami a prioritami EU a musí být zcela v souladu s nedávnými [závěry Rady EU](#). Odkazujeme na cíle a oblasti politiky, například sociální soudržnost, regionální rozvoj, rozvoj měst, rozvoj venkova, životní prostředí, politiky v oblasti mořského prostředí a cestovního ruchu, udržitelný rozvoj a přizpůsobení se změně klimatu, výzkum a inovace, digitální politiku, vzdělávání a výcvik a samozřejmě mládež. Tento akční plán by měl dále také mít svou vnější dimenzi, neboť Evropská unie musí též převzít globální odpovědnost a oslovit partnery v rámci EU i za jejími hranicemi. Akční plán by proto měl být slučitelný s Rámcovou úmluvou Rady Evropy [o hodnotě kulturního dědictví pro společnost \(Faro\)](#) a její nedávnou [Strategií evropského dědictví pro 21. století](#) a dále s [Agendou OSN pro udržitelný rozvoj 2030](#).

AKCE 2 UZNÁNÍ DĚDICTVÍ JAKO PRIORITY EVROPSKÝCH POLITIK A FINANCOVÁNÍ

Vyzýváme orgány EU, aby v rámci podpory budoucího Evropského akčního plánu pro kulturní dědictví plně uznaly v [nadházejících politických programech](#) a [novém víceletém finančním rámci EU](#) na období 2021–2027 kulturní dědictví za strategickou prioritu. To přispěje k velmi potřebným investicím do evropského lidského a kulturního kapitálu a podpory evropských hodnot. Zároveň se všichni zavazujeme pokračovat ve zvyšování povědomí o [významu a přínosech](#) kulturního dědictví pro Evropu. To je důležité zejména s ohledem na nadcházející volby do Evropského parlamentu, které se budou konat v květnu 2019, a následné jmenování nové Evropské komise.

AKCE 3 SPOJENÍ MÍSTNÍ, CELOSTÁTNÍ A EVROPSKÉ ÚROVNĚ

Jednotlivé úrovně veřejné správy jsou pro rozvinutí plného potenciálu kulturního dědictví jakožto strategického zdroje pro společnost, hospodářství, kulturu a životní prostředí klíčové. Vyzýváme proto všechny státy, regiony a města v Evropě, aby nadále rozvíjely všestranné a ctižádostivé politiky a akční plány pro kulturní dědictví. Také na ně naléháme, aby posílily dialog a spolupráci s příslušnými evropskými a mezinárodními organizacemi a občanskou společností. Tím bude zajištěno, že politiky a akční plány přijaté na různých úrovních veřejné správy, od místní, přes celostátní až po evropskou, se budou vzájemně doplňovat a budou spolu slučitelné.

AKCE 4 ZACHOVÁNÍ A PŘEDÁNÍ NENAHRAZITELNÉHO

Kulturní dědictví je jedinečné a nenahraditelné. Přesto je často zranitelné či dokonce ohrožené. Proto je naším společným úkolem zachovat tyto cenné hodnoty, aby bylo možné je předat budoucím generacím k (dalšímu) použití a k tomu, aby se z něj mohly budoucí generace radovat. Musíme posílit nezbytné lidské a finanční zdroje a investovat do dovedností a vytváření kapacit, a zajistit tak řádné zachování, rozvoj a předání našeho dědictví, jak na fyzické, tak na digitální úrovni. V tomto procesu musíme plně využít vysoké školy a výzkumné obce, rozvíjet inovativní obchodní modely a povzbuzovat tvůrčí spolupůsobení dědictví a umění. Měli bychom také uznat hodnotu nehmotných projevů našeho dědictví, které se neustále vyvíjejí a obohacují naši společnost a prostředí, ve kterém žijeme.

AKCE 5 INVESTICE DO KVALITNÍ OBNOVY DĚDICTVÍ

Musíme zajistit a umožnit dostatečné investice, a to jak z veřejných, tak soukromých zdrojů, do kvalitní obnovy našeho okolí, měst a venkova založené na tvořivosti, inovacích a opětovném použití, inspirované zásadami kvalitní „Baukultur“ definované v [Davoské deklaraci](#) přijaté na samém počátku Evropského roku kulturního dědictví a obohacené o aktivní účast občanů a jejich komunit a organizací občanské společnosti. V této souvislosti vítáme tvůrčí a ohleduplné spolupůsobení ochrany nemovitého dědictví a současných příspěvků k našemu nemovitému dědictví, které jsou přínosem pro dědictví zítřejší.

AKCE 6 PODPORA ZVYŠOVÁNÍ POVĚDOMÍ A HLUBŠÍHO POROZUMĚNÍ

Kulturnímu dědictví je třeba přikládat v rámci vzdělávání všech věkových skupin, a to jak formálního, tak neformálního, mnohem větší význam. To podpoří silnější účast veřejnosti při zachování a předání našeho kulturního dědictví. Zvláštní pozornost je třeba věnovat výuce a výkladu historie a dědictví v širších souvislostech evropské minulosti, přítomnosti a budoucnosti. Tak budou mít evropští občané, zejména děti a mládež, k dispozici nezbytné nástroje, aby hlouběji porozuměli probíhajícím setkáním a výměnám v rámci Evropy a též mezi Evropou a jinými kulturami světa. Všechny tyto aktivity napomohou k vybudování ohleduplných a smysluplných vztahů mezi lidmi a místy, kde žijí, pracují nebo která navštěvují. To také usnadní zvýšení povědomí o nových obyvatelích Evropy, jejich uznání a začlenění.

AKCE 7 IMPULZY JAKO ZÁKLAD

Evropský rok kulturního dědictví posílil v Evropě politické impulzy a širokou mobilizaci kulturního dědictví. Nyní musíme upevnit a dále zlepšit vzájemné působení nejširšího možného okruhu zúčastněných stran z veřejného a soukromého sektoru, včetně příslušných evropských a mezinárodních organizací a občanské společnosti. Abychom toho dosáhli, musíme najít příslušný recept na vytvoření stálejší platformy pro shromažďování znalostí o kulturním dědictví v Evropě, vytváření kapacit pro toto dědictví a koordinaci jeho podpory.

V Berlíně dne 22. června 2018

Berlínskou výzvu lze podepsat online na internetové stránce Europa Nostra:
www.europanostra.org/berlin-call-action

